

ФУНКЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ ДІАЛЕКТИЗМІВ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА У ФРАНЦУЗЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ

Андрій Білас

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри французької філології*

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

ORCID ID 0000-0003-4359-1149

Scopus Author ID 57209879534

Web of Science Researcher ID J-5969-2018

andriy.bilas@pnu.edu.ua

Павло Сорохтей

магістр кафедри французької філології

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

ORCID ID 0009-0008-3091-6956

sorokhteip@gmail.com

Ключові слова: *діалектизм,
перекладацькі заміни,
комунікативна функція,
етнографічна функція,
експресивне навантаження,
адекватність перекладу,
перекладацькі рішення,
покутські діалектні форми.*

У статті розглядаються питання функційних особливостей діалектизмів Василя Стефаника та їх відтворення. Увагу зосереджено на висвітленні проблематики збереження комунікативної, етнографічної та експресивно-виражальної функцій діалектного наповнення художнього тексту засобами французької мови. Встановлено, що перекладацькі заміни, які нейтралізують виразну роль експресивно навантажених діалектизмів у французькому перекладі творчого надбання Василя Стефаника відбуваються на різних мовних рівнях. Автори пропонують вважати, що адекватне відтворення покутсько-діалектного компонента засобами французької мови видається ймовірним на функційному міжмовному рівні. Окреслення перекладознавчої проблематики рольових сегментів діалектного наповнення художнього тексту уможливило уточнення шляхів їх відтворення. Встановлено чинники комунікативної та етнографічної інформації у семантиці покутських діалектних форм та їх французьких перекладацьких аналогів. З'ясовано, що діалектні одиниці на різних мовних рівнях створюють неабиякі труднощі для їх перенесення у текстову тканину іншомовного мовного простору. Підтверджується ідея про неможливість еквівалентного перекладу покутських діалектизмів одиницями якогось французького діалекту через розбіжності мовно-територіальних та етнографічних практик слововживань та словоформ. Визначено можливі шляхи перекладацьких рішень зі збереження експресивно-етнографічного компонента значення покутських діалектних одиниць у французькому перекладі. Уточнено, що у процесі перекладу діалектної мови В. Стефаника варто орієнтуватися на різні реєстри французької розмовної мови та враховувати особливості її діалектних різновидів, а також використовувати усічені розмовно марковані словоформи, еліптичні можливості детермінативів та простонародний синтаксис. Окреслено дослідницьку перспективу у сфері перекладу українських діалектних елементів окремих мовних і стилістичних рівнів у франкомовному літературному та комунікативному просторі.

FUNCTIONAL FEATURES OF VASYL STEFANYK'S DIALECTISMS IN FRENCH TRANSLATIONS

Andriy Bilas

*PhD in Philology, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of French Philology
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*

Pavlo Sorokhtei

*Master Student at the Department of French Philology
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*

Key words: *dialectism, translation substitutions, communicative function, ethnographic function, expressive load, translation adequacy, translation decisions, Pokuttian dialect forms.*

The article deals with the functional features of Vasyl Stefanyk's dialectisms and their rendering into French. Attention is focused on the problem of preserving the communicative, ethnographic, expressive and expressive functions of the literary text dialectal content by means of the French language. It has been established that translation substitutions that neutralise the expressive role of expressively loaded dialectisms in the French translation of Vasyl Stefanyk's creative heritage occur at different language levels. The authors propose that an adequate rendering of the Pokuttian dialectal component by means of the French language seems likely at the functional interlingual level. The outlining of the translation issues of the role segments of the literary text dialectal content made it possible to clarify the ways of their rendering into French. The factors of communicative and ethnographic information in the semantics of Pokuttian dialect forms and their French translation analogues are determined. It has been found that dialect units at different language levels create considerable difficulties for their transfer to the textual fabric of a foreign language space. The idea of the impossibility of Pokuttian dialectisms equivalent translation by units of any French dialect due to differences in linguistic, territorial and ethnographic practices of word usage and word forms is confirmed. Possible ways of translation solutions for preserving the expressive and ethnographic component of the Pokuttian dialect units meaning in French translation are identified. It is specified that in the process of translating V. Stefanyk's dialect speech, one should focus on different registers of the French spoken language and take into account the peculiarities of its dialectal varieties, as well as use truncated colloquially marked word forms, elliptical possibilities of determiners and vernacular syntax. The article outlines a research perspective in the field of translation of Ukrainian dialectal elements on certain linguistic and stylistic levels in the French-speaking literary and communicative space.

Вступ. Територіально-діалектні утворення знаходять своє місце в українській художній мові, особливо, варто акцентувати свою увагу на говірках південно-західних діалектів, серед яких назвемо покутські діалектні слововживання у художніх текстах. Своєрідністю й неповторністю з мовного погляду, зокрема стосовно використання місцевих діалектів, позначені прозові твори письменників В. Стефаніка, М. Черемшини, Л. Мартовича (Грещук, 2015: 3). У фокусі ж нашої наукової розвідки стає діалектна мова покутян на матеріалі прозових творів В. Стефаніка з метою визначення ймовірності адекватного відтворення покутсько-діалектного компоненту на французькому ґрунті.

Проблематика функційного характеру діалектного сегменту художнього мовлення під різними кутами зору розглядається у мовознавчих працях С. Бибик (2003), В. Грещука і В. Грещук (2015), А. Зеленька (1982), І. Матвіяса (2010), Х. Стецик і Л. Добровольської (2022), Т. Ткаченко (2011) та ін. Окремих аспектів відтворення реалій та діалектизмів різних мов торкаються Р. Зорівчак, О. Матвіїшин (2010), І. Струк, Т. Гармаш, О. Ковтун, Н. Сопилук та ін. Труднощі відтворення мови В. Стефаніка привертають увагу О. Вітошинської (1996), Г. Кочура (2008), Я. Кравця (2022), В. Матвіїшина (1976), Я. Погребенник (1976). Я. Кравець і О. Вітошинська фокусуються на перекладацьких складнощах мови Стефаніка:

оскільки письменник написав свої твори на місцевому покутському діалекті, який важко надається для перекладу (Wytochynska, 1996: 85; Кравець, 2022: 327).

В. Матвіїшин схвально відгукується на вдалий переклад новел В. Стефаника у виконанні Ж. Максимович, яка майстерно відтворила складні мовні конструкції першотвору, віднайшла у французькій мові відповідники для відтворення багатой, експресивної мови та неповторного стилю українського митця (Матвіїшин, 1976: 173).

Я. Погребенник акцентувала окремі здобутки Ж. Максимович. З погляду науковиці, Ж. Максимович, перекладаючи новели В. Стефаника, орієнтувалася на загальнофранцузьку мову, але врахувала особливості її діалектних варіантів, використовуючи усічені мовні форми, еліптичні можливості артикля, діалектні слова та простонародний синтаксис (Погребенник, 1976: 143–144).

Класик українського перекладу Г. Кочур до труднощів перекладу творів Василя Стефаника додає ще й мову, адже скільки клопоту завдавав покутський діалект для того, хто хотів його перекласти. Не дарма перекладознавець назвав переклад Ж. Максимович чи не найважчим в її житті завданням, яка віднайшла справді єдиний оптимальний вихід для відтворення покутського діалектного мовлення персонажів письменника. Перекладачка «мобілізувала всі ресурси розмовної мови, порушення орфоєпії, відтворені порушення орфографії, весь запас просторічних слівцець і зворотів і так створила якусь подобу Стефаникової «бесіди». (Кочур, 2008: 542–543; Кравець, 2022: 329). Таким чином, у фокусі ж нашої наукової розвідки стає діалектна мова покутян на основі матеріалу прозових творів В. Стефаника з метою визначення ймовірності адекватного відтворення покутсько-діалектного компоненту на французькому ґрунті.

Матеріал і методи дослідження. Для досягнення своєї мети застосовуємо такі методи дослідження функційного навантаження діалектного сегменту прозових творів В. Стефаника в оригіналі та французькому перекладі: описовий для викладу основного матеріалу, а також метод суцільної вибірки. Контекстуальний аналіз дозволив нам визначити конкретне значення діалектних лексем у оригіналі та перекладі. Структурно-семантичний та функційно-стилістичний методи аналізу уможливили розмежувати діалектні лексеми на номінативні/деномінативні та визначити функцію, яку вони виконують у тексті.

Важливими видаються порівняльний та перекладознавчий методи аналізу одиниць діалектного дискурсу у першотворі та його французькій версії. Звернемося й до психолінгвістичної методики дослідження художніх творів та їх перекладів,

щоб визначити оптимальний набір перекладацьких прийомів (Bilas, 2020: 74) функційно навантаженого діалектного компонента українського художнього тексту.

Результати та обговорення. Діалектизми в художніх творах, як правило, використовуються відповідно до стилістичних інтенцій, коли автор прагне передати місцеве забарвлення, надати мовного характеру персонажам, типізувати різні характери соціальних прошарків (Ткаченко, 2011: 232) і також зберегти мову та традиції українського народу. Доцільне використання діалектизмів у художньому тексті виявляється дуже ефективним засобом вираження, оскільки діалектне слово в словнику є літературним висловом із територіальним та письменницьким контекстом, а в тексті діалектне слово постає стилістичним елементом, експресивною одиницею, засобом художньо-образної концентрації (Биби́к, 2003: 49).

А. Зеленько зазначає, що діалектизми виконують комунікативну, етнографічну і експресивно-виражальну функції, тому можливим постає визначення прояву цих функцій у літературі того чи іншого періоду, у творчій спадщині окремого письменника, на різних мовних рівнях (Зеленько, 1982). Комунікативна функція діалектизмів яскраво проявляється у творчості митців 19 – початку 20 століття, оскільки письменники, вживаючи діалектні елементи рідного йому говору чи наріччя у мові персонажів і авторській мові, свідомо чи несвідомо використовує їх замість слів літературної мови (Зеленько, 1982). С. Єрмоленко уточнює, що діалектні одиниці виконують роль розмовних елементів, відтворення природного колориту спілкування людей, що живуть у конкретному просторі, на території поширення певного діалекту (Єрмоленко, 2008: 200). Звідси випливає, що перекладач повинен зберегти цю функційну рису покутських діалектизмів у цільовому тексті.

Продемонструємо як В. Стефанік використовує фонетично-орфографічний та грамати́чний аспекти комунікативного функціонування діалектного мовлення: – *Декую вам файно, тазди і таздині, шо-сте ні мали за тазду, а мою за таздиню...* (Стефанік, 2001: 74). Маємо діалектні одиниці: *декую* – *дякую*, *файно* – *гарно*, *щиро*, *тазди* – *господарі*, *таздині* – *господині*, *шо-сте* – *що ви, ні* – *мене*. Переклад відображає основну ідею оригіналу, але може бути вдосконалений для збереження комунікативної функції автентично-діалектного мовлення персонажа та відтворення його індивідуальності у поважному звертанні до своїх гостей: – *Bien l’merci à vous tous, à vous, les cultivateurs, et à vous, les ménagères, de m’avoir considéré comme un des vôt’ et ma femme comme maîtresse...* (Stefanyk, 1975: 73). Ж. Максимович

намагається відтворити діалектний колорит оригіналу засобами фонетично-орфографічних усічень на морфологічному рівні французького розмовного мовлення (*Bien l' merci – Bien l' merci, vôt' – votres*, розмовно маркованим повтором займенника *vous*, однак на лексичному рівні бачимо олітературення діалектизмів).

Зупинимося на етнографічній функції діалектизмів, в межах якої А. Зеленько розрізняє етнографічну і етнічну функції. Він вважає, що діалектні лексеми передають певну інформацію про матеріальну культуру жителів тієї чи іншої місцевості, натомість фонетичні, морфологічні, словотворчі та синтаксичні елементи діалектного дискурсу вказують на їх етнос (Зеленько, 1982). З нашого погляду, таке розмежування покутських діалектизмів не завжди може визначати окреме перекладацьке завдання.

Звернемо увагу на те, як завдяки діалектній лексичній письменник створює конкретну мовленнєву ситуацію із зображенням колориту села, тяжкої роботи селян, викликаючи у читача образи, які особливо важко передати в французькому перекладі: – *Сонце пражить, але не пражить, аж вогнем силе, а я колінкую з гноєм наверх, аж шкіра з колін обскакує.*» (Стефанік, 2001: 73). – *L'soleil chauffe dru, i' chauffe plus, i' lance des étincelles et moi, avec l'fumier, j' grimpe à genoux, j' sens la peau des genoux craquer* (Stefanyk, 1975: 72).

Переклад наповнений засобами живого просторозмовного мовлення франкофона із скороченням означеного артикля *le* (*l'soleil, l'fumier*), займенників *il* (*i' chauffe, i' lance*) та *je* (*j' grimpe, j' sens*), що дозволило перекладачці компенсувати експресивно-виражальну функцію вихідних діалектизмів на граматичному рівні.

Діалектизми використовуються у експресивно-виражальній функції переважно для типізації та/чи індивідуалізації мовлення персонажів, а також отримати кращу характеристику реальної дійсності, зображеної в художньому тексті. Зрештою, на думку А. Зеленько, діалектні одиниці у творах В. Стефаніка виконують не стільки етнографічну, скільки експресивно-виражальну функцію, завдяки чому письменникові вдається глибоко охарактеризувати ту реальну дійсність, ті соціальні обставини (Зеленько, 1982), в яких живуть і спілкуються покутяни.

Яскравим прикладом як діалектною лексикою підкреслюють образ й статус персонажа, його суспільну ідентичність може слугувати таке речення: *Відколи Івана Дідуха запам'ятали в селі газдою, відтоді він мав усе лиш одного коня і малий візок із дубовим шишлем* (Стефанік, 2001: 72). – *D' aussi loin que l' on se souvenait au village d' Ivan Didoukh propriétaire, on l' avait toujours vu avec une petite charrette à timon de chêne* (Stefanyk,

1975: 70). У перекладі простежуємо схожий зміст, але використовуються дещо різні мовні конструкції. Зберігається опис статусу головного персонажа, але французький відповідник *«propriétaire»* вихідного слова *«газда»* втрачає розмовний колорит. Український текст має просту народну мову, з такими лексемами як *«газда»*, *«малий візок»* та *«дубовий шишель»*. У перекладі також відчувається простота мови з адекватними відповідниками *«petite charrette» «timon de chêne»*. Отже, слова та вирази можуть мати відчутний вплив культурних особливостей кожної мови. Український текст може передавати простий селянський образ, тоді як французький переклад наповнений словами, які більше підходять до літературного контексту читачів французькою мовою.

Оскільки у структурі художнього тексту діалектні одиниці виконують важливі функції, то основними них В. Грещук і В. Грещук вважають номінативно-пізнавальну та експресивну, а також функцію індивідуалізації персонажа літературного твору, функцію забезпечення художньої переконливості та етнографічної достовірності функцію типізації мови персонажів (Грещук, 2015: 9–14).

Експресивна функція діалектних одиниць, цілеспрямовано вжитих у художньому тексті, ґрунтується на опозиції, протиставленні діалектизму як позанормативного засобу висловлення думки словам літературної мови в тексті одного літературного твору. Отже, експресивність діалектизму в структурі тексту зростає з його незвичності, «асистемності» щодо стандарту літературної мови в межах єдиного тексту. Діалектне слово, введене в мову художнього твору, потрапляє в нове стилістичне середовище, завдяки чому його експресивність ніби подвоюється (Грещук, 2015: 10).

Продемонструємо експресивну функцію діалектного мовлення, а точніше як відтворити реальну неповторність його лексики, граматики і фонетики, які є у функційному арсеналі письменника. Певні труднощі створюють мовленнєві засоби, що передають настрій персонажів, експресію їхнього діалектного мовлення: – *Лиш шкіра на кості. Кудя цему, газди, йти з печі? Була-с поредна газдиня, тежко-с працювала, не гайнувала-с, але на старість у далеку дорогу вібралася. Аді, видиши, де твоя дорога та й твоя Канада? Отам!* (Стефанік, 2001: 77). В оригінальному тексті присутній діалектний колорит та мовна специфіка, які передають особливості покутського мовлення персонажа. Текст насичений виразними образними висловами, що створюють живописну картину живого діалогу, тим самим ускладнюючи завдання їх відтворення для французького читача.

Своєю клопіткою перекладацькою працею над перекладом діалектного мовлення творів

В. Стефаніка Ж. Максимович доводить, що перекладачеві варто вперто шукати і знаходити адекватні відповідники одиниць вихідного діалектного корпусу у цільовому аналозі: – *Rien qu'la peau et les os. Où veut-elle donc aller, mes maît', d'son four? T'étais une bonne ménagère, t'as besoin dur, t'as pas lambiné et maintenant, sur tes vieux jours, tu veux faire c'grand voyage. Eh, regarde, tu vois où est ton chemin et ton Canada? Là-bas!* (Stefanyk, 1975: 78).

Мисткиня творчо відтворює фразеологізм діалектного забарвлення *лиш шкіра на кості*, добираючи еквівалент з фразеологічних ресурсів французького образного мовлення: *Rien qu'la peau et les os*. Вдалим рішенням у цьому фрагменті вважаємо відтворення діалектного *не зайнувала-с* французьким розмовним *t'as pas lambiné*. І, мабуть, основним видається адекватне відтворення функційних особливостей діалектизмів у художньому тексті. Для зменшення втрат виразності та експресивності діалектного мовлення персонажа, перекладачка використовує різноманітні просторозмовні засоби: розмовно заряджені скорочення самостійних та службових частин мови (*mes maît', d'son four, t'étais, t'as besoin, c'grand voyage*), вилучення заперечної частки *ne* (*t'as pas*), архаїзми (*besoiné*) та інші.

Отже, використання просторозмовних та діалектних одиниць і образних мовних засобів може допомогти збагатити переклад та надати йому більшої живописності, зокрема у плані відтворення у перекладі мовної індивідуалізації героя літературного твору за рисами, якими він вирізняється серед інших персонажів. Уведення в мовлення персонажа певних діалектних одиниць слугує одним із засобів його мовної індивідуалізації (Грещук, 2015: 11).

Інколи сам автор у своїй оповіді описово індивідуалізує персонажа: *Плоти попри дороги тріщали і падали — всі люди випроваджували Івана. Він ішов зі старою, згорблений, в цайговім, сивім одінню і щохвиля танцював польки* (Стефанік, 2001: 81). Текст оригіналу має динаміку та емоційне напруження. Висловлення «*Плоти попри дороги тріщали і падали*» створює образ розгубленості та хаосу, що виникають через масовий рух народу, який супроводжує Івана. Використання розмовних висловів «*випроваджували*», «*в цайговім, сивім одінню і щохвиля*» надає образу Івана враження скромності та можливо навіть слабкості. Однак, опис його рухів («*танцював польки*») може вказувати на те, що він все ще енергійний і певною мірою радісний. Такий контраст у зображенні Івана може вказувати на його складну і багатогранну особистість.

У перекладі більше акцентується увага на референтно-денотативних деталях: *Les haies qui*

bordaient la route craquaient et tombaient — tout le village accompagnait Ivan. Il marchait avec sa vieille, courbé, dans son habit de ville et dansait à tout moment sa polka (Stefanyk, 1975: 84). Висловлення «*Les haies qui bordaient la route craquaient et tombaient*» передає образність вихідного тексту (*Плоти попри дороги тріщали і падали*), але із застосуванням прийомів синтаксичних трансформацій. Опис Івана та його дій передається на змістовому рівні (*цайговім, сивім одінню — dans son habit de ville, щохвиля — à tout moment*) з вилученням діалектної лексеми «*цайговий*» та вживанням літературних слів замість діалектних. Такий підхід може призвести до зменшення емотивного заряду текстової інформації порівняно з українським варіантом.

Якщо звернути увагу на перекладознавчий аспект функцій діалектного компонента художнього тексту, то важливим є те, що у своїй практиці перекладач має бути пильним, щоб не перейти ту тонку межу, яка відрізняє відтворення соціально-зумовлених порушень від відтворення діалектизмів. Н. Дичка та Н. Гордієнко вважають, що у процесі перекладу діалектизмів варто не уникати таких слів, а лише певною мірою змінювати фонетичну будову слів чи знаходити рідко вживані слова. Відповідно переклад діалектних елементів постає чи не найскладнішою перекладацькою проблемою, оскільки такий переклад передбачає необхідність урахування взаємодій усіх аспектів мови, які так чи інакше здатні відобразити стилістичну своєрідність оригіналу (Дичка, 2018: 132). Неможливо не погодитись з цими твердженнями, адже переклад текстів, які насичені діалектним колоритом, потребує надзвичайної пильності в підборі лексики мови, якою відтворюється оригінал. Така креативна робота потребує тонкого розуміння значення всіх діалектних висловлень.

Широке використання діалектних виразів також пояснює таку функцію як відображення етнічно-мовленнєвого колориту з насиченням місцевими крилатими виразами, які так складно відтворити французькою мовою без змістових чи стильових втрат: – *Ta цу ногу сапов шкребчи, не ти її слинов промивай, — говорив Іван іспересердя* (Стефанік, 2001: 72). – *Mais c'pied-là, faudrait l'racler avec une binette et pas l'mouiller avec de la salive, faisait Ivan avec dépit* (Stefanyk, 1975: 71).

Для опису певних аспектів сільського життя покутян та їх звичаїв, автор використовує просту мову, типову для народнорозмовного мовлення: *Почалася п'ятіка, та п'ятіка, що робить із мужиків подурілих хлопців. Незабавки н'яний уже Іван казав закликати музику, аби грав молодіжі, що заступила ціле подвір'я* (Стефанік, 2001: 79). Переклад має деякі розбіжності з оригіналом: *Et la ribote commença, une de ces ribotes qui fait des*

hommes des garçons abrutis. Ivan déjà bien gris fit venir les musiciens pour faire danser la jeunesse qui avait envahi toute la cour (Stefanyk, 1975: 81). Так, розмовне «пнятика» (СЛОВНИК) відтворено еквівалентним *ribote* з просторозмовного регістра зі схожими відтінками значення («гулянка» (СНРТЛ)). Ж. Максимович добирає функційний відповідник «*abrutis*» для відтворення розмовно-діалектного «*подурілих*», адекватно передаючи змістову інформацію «втрата розуму» (СЛОВНИК) та просторозмовну конотацію. Водночас, для діалектних лексем «*незабавки*» («незабаром» (СЛОВНИК)) «*молодіж*» та «*заступила*» застосовується прийом стандартизації оригіналу. Таке олітературення першотвору перекладачка спробувала компенсувати на контактному рівні, тобто в межах речення, бо замінила нейтральне *n'yanniy* розмовним *gris*, що виявилось цілком вдалим прийомом.

Цікавою є думка О. Медвідь щодо перекладу діалектних елементів: «адекватним вважається той переклад, при якому відповідники у цільовій мові побудовані на тих самих прагматичних компонентах значення, що й одиниці ... діалектного мовлення. Таким чином, стратегією перекладу діалектизмів є передача їх семантичних, емоційно-експресивних та стилістичних рис» (Медвідь, 1993: 47), що вимагає адекватної функційної заміни у перекладі.

Очевидна річ, що покутський діалект вирізняється своїми, властивими лише йому характерними рисами. Тому його словниковий ресурс став важливим засобом глибинної сутності творів В. Стефаніка. Життя покутського селянства знайшло своє відображення у граматичних (фонетичних, морфологічних) та лексичних маркерах покутських діалектизмів. Таким чином, основною функцією діалекту використання його як засобу повсякденного побутового спілкування (Матвіїшин, 2019: 715), з його живим емоційно-експресивним зарядом.

Яскравим засобом мовної експресії діалектного мовлення виступає фонетичне маркування слів, як, наприклад, вживання голосного [i] замість [o] у слові «*прірвалася*»: *Як уходили назад до хати, то ціла хата заридала. Як би хмара плачу, що нависла над селом, прірвалася, як би горе людське дунайську загату розірвало — такий був плач* (Стефанік, 2001: 80). У перекладі (*Quand ils revinrent dans la pièce, toute la maison sanglota. C'est comme si un nuage fait de pleurs suspendus au-dessus du village avait crevé, comme si la douleur humaine avait rompu les digues du Danube, si bruyants étaient ces sanglots* (Stefanyk, 1975: 84). простежуємо нейтральну заміну «*avait crevé*» фонетично маркованого діалектизму «*прірвалася*». Це доводить необхідність збереження функційної

природи оригіналу у перекладі, особливо за відсутності фонетичних та орфографічних аналогів у цільовій мові.

Висновки. Робимо висновок, що адекватне відтворення покутсько-діалектного компоненту засобами французької мови видається ймовірним на функційному міжмовному рівні. Окреслення перекладознавчої проблематики комунікативного, етнографічного та експресивно-виражального рольових сегментів діалектного наповнення художнього тексту уможливило уточнення шляхів їх відтворення. З'ясовано, що перекладацькі заміни експресивно навантажених покутських діалектизмів у французькому перекладі часто призводять до нейтралізації виразно-творчого арсеналу Василя Стефаніка. Діалектні одиниці на різних мовних рівнях створюють неабиякі труднощі для їх перенесення у текстову тканину іншомовного мовного простору. Варто стверджувати про неможливість еквівалентного перекладу покутських діалектизмів одиницями якогось французького діалекту через розбіжності мовно-територіальних та етнографічних практик слововживань. Встановлено чинники комунікативної та етнографічної інформації у семантиці покутських діалектних форм та їх французьких перекладацьких аналогів. Визначено можливі шляхи перекладацьких рішень зі збереження експресивно-етнографічного компонента значення покутських діалектних одиниць у французькому перекладі. У перекладацькій практиці з діалектною мовою В. Стефаніка варто орієнтуватися на різнорегістрові розмовні лексико-фразеологічні засоби французької мови та враховувати особливості її діалектних різновидів. Можна використовувати й цільові усечені розмовно марковані словоформи, еліптичні можливості детермінативів та простонародний синтаксис для відтворення покутських аналогів. Вважаємо перспективним дослідження у сфері перекладу окремих сегментів українських діалектних елементів у франкомовному літературному та комунікативному просторі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бирик С. Діалектне слово у словнику і в тексті. Семантика мови і тексту : зб. ст. VIII Міжнар. конф. Ів.-Франківськ : Плай, 2003. С. 46–50.
2. Грещук В., Грещук В. Діалектне слово в тексті та словнику: монографія. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2015. 372 с.
3. Дичка Н.І., Гордієнко Н.М. Особливості відтворення діалектизмів у перекладі (на матеріалі українського перекладу новели Н. Патерсона "Scotch Settlement"). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2018. № 36. Том 2. С. 131–133.

- URL: http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v36/part_2/38.pdf
4. Єрмоленко С. Я. Говіркове багатоголосся сучасної української прози. *Українознавство*. Число 1. 2008. С. 198–205.
 5. Зеленько А. С. Про деякі функції діалектизмів у мові художньої літератури. URL: <http://kulturamovu.univ.kiev.ua/KM/pdfs/Magazine22-10.pdf>
 6. Кочур Г. Жінет Максимович. Відтворено французькою. Кочур Г. Література та переклад: Дослідження. Рецензії. Літературні портрети. Інтерв'ю / Упоряд. А. Кочур, М. Кочур ; передм. І. Дзюби, Р. Зорівчак. К. : Смолоскип, 2008. Т. 1. С. 542–543.
 7. Кравець Я. Василь Стефаник у французькомовному прочитанні. *Прикарпатський вісник Наукового товариства імені Шевченка. Серія «Слово»*. Вип. 16 (63). 2022. С. 323–334. [https://doi.org/10.31471/2304-7402-2022-16\(63\)-323-334](https://doi.org/10.31471/2304-7402-2022-16(63)-323-334)
 8. Матвіїшин В. Василь Стефаник французькою мовою (Vassil Stefanyk. La Croix de pierre et autres nouvelles. Traduit de l'ukrainien par Ginette Maxymovytch. Kiev, Editions «Dnipro», 1975). *Всесвіт*, 1976. № 5. С. 173.
 9. Матвіїшин О. Діалектизми Василя Стефаника крізь призму перекладу німецькою мовою. *Наукові записки [Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Серія : Філологічні науки*. 2019. Вип. 175. С. 714–718.
 10. Матвіяс І. Роль покутського говору в мові творів Василя Стефаника. *Культура слова*. 2010. Вип. 72. С. 71–80.
 11. Медвідь О. Проблема використання діалектизмів і просторіччя в українському художньому перекладу. Другий Міжнародний конгрес україністів. Доповіді і повідомлення (Львів, 22-28 серпня 1993 р.). Львів, 1993. С. 272–277.
 12. Погребенник Я. «Ключі» до прози Василя Стефаника (Vassil Stefanyk. La Croix de pierre et autres nouvelles. Traduit de l'ukrainien par Ginette Maxymovytch. Kiev, Editions «Dnipro», 1975). *«Жовтень»*, 1976. № 11. С. 143–144.
 13. СЛОВНИК.ua. URL: <https://slovyk.ua/>
 14. Стефаник В. Моє слово. Новели, оповідання, автобіографічні та критичні матеріали. Київ : Веселка, 2001. 319 с
 15. Стецик Х. М., Добровольська Л. А. Стилiстичні функції діалектизмів у сучасній українській літературі (на матеріалі роману «Залізна вода» Мирослава Лаюка). *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 33 (72). № 5. Ч. 1. 2022. С. 76–80. <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2022.5.1/13>
 16. Ткаченко Т. Діалектизми в мові прози Михайла Стельмаха. *Мовознавчий вісник : зб. наук. праць*. Черкаси : Черкаський нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, 2011. Вип. 12–13. С. 232–235.
 17. Bilas A. Psycholinguistic Aspect of Phonetic and Orthographic Means of French Colloquial Speech in Ukrainian Translation. *Psycholinguistics*, 2020, 27(2), P.71–89. <https://doi.org/10.31470/2309-1797-2020-27-2-71-89>
 18. CNRTL. URL: <https://www.cnrtl.fr/definition/>.
 19. Stefanyk Vassil. La Croix de pierre et autres nouvelles. Traduit de l'ukrainien par Ginette Maxymovytch. Kiev : Editions «Dnipro», 1975. 252 p.
 20. Wytochynska Olha. Au tournant des siècles. Petite Histoire de la littérature ukrainienne. Préface de Michel Cadot. PIUF-Paris, 1996. P. 79–85.